

EUROOPA INIMÕIGUSTE KOHTU LAHENDITE LÜHIÜLEVAADE¹ 12.06.2023 – 16.06.2023

15. juuni 2023

Lahend 30237/18

Gapoņenko vs. Läti

Artikli 5 lõiked 1 ja 3 ning artikkel 10

Asjaolud

Ajavahemikul august 2017 kuni aprill 2018 tegi kaebaja sotsiaalmeediasse mitmeid postitusi Vene Föderatsiooni ja Läti vaheliste suhete teemal, Vene Föderatsiooni ja lääne suhete teemal üldiselt, NATO teemal ning Läti ja selle venekeelse vähemuse teemal. Kaebaja postitas ka järgneva tekstid:

- „NATO kohalolek Lätis ei ole mõeldud Venemaa armee vastu võitlemiseks, vaid vene elanike võimalike mässude mahasurumiseks Lätis.”
- „[Läti] Vene elanikkonna tagakiusamine annab Venemaale aluse sekkuda.”
- „Ma näen, et asjade seis on suundumas sõja poole, mille on provotseerinud lääs Venemaa ja vene diasporaa vastu. See algab keelest ja laste õigusest õppida oma keeles.”
- „Natsionaalsotsialistid kavatsevad ohustada etnilisi vähemusi ja peidavad end USA tankide ja helikopterite taha.”
- „Läti valitsev eliit peab venelasi teise klassi rassiks. Nüüd aga peavad lätlased maksma verist maksu. Aastane rahvastiku vähenemise määr tõuseb 1 protsendilt 2 protsendile ja lätlased kui rahvas lakkavad eksisteerimast 2040. aastal – mitte 2060. aastal, nagu esialgu eeldati.”
- „Venemaa annab tuumalöögi Lielvārde lennubaasi ja Liepāja mereväebaasi vastu.”

2018. aasta aprillis vahistas Läti kaitsepolitsei kaebaja riikliku iseseisvuse, suveräänsuse, territoriaalse terviklikkuse, riigivõimu või halduskorra vastu suunatud kuritegude eest. Kohtud määrasid ta vahi alla ja seda korraldust pikendati kuni 23. augustini 2018, mil ta vabastati.

2022. aasta aprillis mõisteti kaebaja ühes teises kriminaalasjas süüdi vaenu õhutamises automatiseeritud andmetöötlussüsteemi kasutamisega. Ta sai kümnekuulise tingimisi vangistuse kaheaastase katseajaga.

EIK-sse pöördudes tugineb kaebaja artiklitele 5-1 ja 5-3 ning artiklile 10 ning leiab, et tema vahistamine ja kinnipidamine ei põhinenud mõistlikul alusel ja, et tema eelvangistus rikkus tema sõnavabadust.

EIK seisukohad

Artikli 5 lõiked 1 ja 3

EIK märkis, et 2018. aasta aprillis otsustas Riia ringkonnakoht, et oli "põhjendatud kahtlus", et kaebaja, kes ei eitanud postituste kirjutamist, pani toime kõnealused õigusrikkumised. EIK oli veendunud, et ringkonnakohtu poolt vahi alla võtmise põhjusena viidatud oht korduva süüteo

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd.

toimepanemisele, oli käesoleval juhul vastuvõetav. EIK leidis, et ringkonnakohtu arutluskäik ei paistnud olevat meelevaldne. Seoses eelvangistuse kestusega märkis EIK, et see oli suhteliselt lühikese kestvusega ning ta vabastati vahi alt, kui vahi alla võtmise määramise asjaolud ei olnud enam aktuaalsed.

EIK leidis, et kaebaja taotluse see osa on ilmselt põhjendamatu ja seetõttu vastuvõetamatu.

Artikkel 10

Kaebaja väitis, et tema vahi alla võtmine oli kättemaks tema arvamuste eest ja see oli jahutava mõjuga. EIK kordas, et esines põhjendatud kahtlus ning kaebaja kinnipidamine oli seaduslik. EIK märkis, et kaebaja kinnipidamine sekkus tema sõnavabadusse „korrarikkumiste või kuritegevuse ennetamiseks”.

EIK ei saanud tähelepanuta jätta tõsiasja, et Läti on Venemaa naaberriik, mis käesoleva juhtumi sündmuste ajal oli hõivanud osa Gruusiast ning võtnud oma kontrolli alla teatud osad Ukrainast. Läti kohtute tegevus oli suunatud reaalse kuriteo vastu, mis kujutas endast rünnakut Läti riigi vastu. EIK jaoks ei olnud see meelevaldne ega ebamõistlik.

Mis puudutab piiranguid, et kaebaja ei saanud eelvangistuses kasutada sotsiaalmeediat, siis EIK märkis, et kinnipidamine toob tingimata kaasa teatud piirangud, mis piiravad ka kinnipeetava kontakte välismaailmaga, kuid see ei ole iseenesest konventsiooniga vastuolus.

EIK leidis, et ka see taotluse osa on ilmselt põhjendamatu ja seetõttu vastuvõetamatu.

[Lahend](#) (inglise keeles)